

בלבבי משכן אבנה

נקודה מתוך הפרשה

קדושים

בפרשת אחרי מות (יה, מפסוק ו' ואילך) מובאים דיני איסור והרחקה מעריות. ובפרשת קדושים (כ, מפסוק י' ואילך) מובאים שוב דיני האיסורים, עם תוספות של העונשים לעוברים עליהם. מתעוררות מספר שאלות: א. מדוע התורה שדרכה לקצר, לא כוללת את כלל ההוראות במקום אחד. ב. מדוע בפרשת אחרי מות מדברת התורה בלשון נוכח, ובפרשת קדושים בלשון נסתר. ג. בולט העדר איסור נישואין לשתי אחיות בפרשת קדושים.

ביאור מורינו הרב שליט"א

פרושים מן העריות ומן הערוה. שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה (ויק"ר כד, ו) אישה זונה וחללה וגו' (ויקרא כא, ז), אני ה' מקדשכם (ת"כ על אתר א, א), ולא יחלל זרעו אני ה' מקדשכם (שם, טו), קדושים יהיו (שם, ו), אישה זונה וחללה וגו' (שם, ז), עכ"ל.

דו"ק ותשכח, שזהו שורש כל חילוקי הלשון שנאמר בין פרשת אחרי מות לפרשת קדושים בענין עריות, ונבאר מעט מהם. בפרשת אחרי מות דברה תורה בלשון נוכח, ובפרשת קדושים בלשון נסתר, כי בפרשת אחרי מות שענינו פרישות מחיות דקלקול ודבקות בחיות דתיקון - וחי בהם, ודבר חי הוא בדרגת נוכח כנודע, בחינת חיה - חכמה, חכמה תחיה את בעליה, וחכמת אדם תאיר פניו, בחינת אתה. אולם בפרשת קדושים שכתוב "פרושים תהיו", זהו בחינת הסתרה, לשון נסתר.

בפרשת אחרי מות נאמר איסור שתי אחיות, כמ"ש דייקא בפרק חי, פסוק חי: ואשה אל אחותה לא תקח לצרור לגלות ערוותה עליה "בחייה", וכתב רש"י, וז"ל, למדך שאם גרשה לא ישא את אחותה, כל זמן שהיא "בחייה", מכיון שכל איסור זה אלא "בחייה", לכן נאמר דייקא בפרשת אחרי מות שעוסק ביסוד "וחי בהם", והבן.

ביסוד חיוב פרישות מעריות ישנם שני שורשים:

א. כמ"ש (אחרי מות יה, ה) "ושמרתם את חוקותי ואת משפטי אשר יעשה האדם וחי בהם אני ה', איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני ה'".

ב. כמ"ש (קדושים יט, ג) "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם", ושם להלן (כ, ז) כתיב "והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלוהיכם", "ושמרתם את חוקותי ועשיתם אותם כי אני מקדשכם וגו'", "ואיש אשר ינאף את אשת אביו" וגו'. והרי שנאמר כאן ב' שורשים א. וחי בהם ב. קדושה.

בפרשת אחרי מות, מלשון מיתה שהפכה חיים, דין פרישות מעריות הוא מדין "וחי בהם" היפך המיתה, ועריות יסודם חיבור זכר עם נקבה ב"אבר חי".

וכתב האור החיים (על אתר), וז"ל, גדר זה "וחי בהם" פירוש; לא לעתיד לבד, שאם כן היה לו לאמר "ויחיה", אלא מעת טעמו טעם המצוות בערך זה "וחי בהם", ולדרך זה יתבאר ג"כ מה שאמר בפרשת עקב (יא, יד) והיה אם שמוע, שאמר ונתתי מטר ארצכם וגו', לזה הודיע כי מצוה זו יש לה שכר גם בעוה"ז וראוי הוא להנות מב' עולמות, עכ"ל, ועיי"ש כל דבריו.

אולם בפרשת קדושים, ענינו הפוך, "פרישות", כמ"ש רש"י (קדושים יט, ב), וז"ל, קדושים תהיו, הו